V Praze dne 23. dubna 2019
č. j.: SPH 460/2019

Závazné stanovisko

Kanceláře prezidenta republiky – Odboru památkové péče

k záměru údržby a restaurování interiéru Severního a Západního křídla Nového paláce – oprava reprezentačních prostorů

Kancelář prezidenta republiky – Odbor památkové péče, příslušná podle § 2 vládního nařízení č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu, vydává na základě § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve spojení s § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, jako dotčený orgán pro řízení vedené stavebním úřadem toto závazné stanovisko:

Správa Pražského hradu, příspěvková organizace, příslušná hospodařit s majetkem tvořícím areál Pražského hradu, předložila podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. žádost č. j.: SPH 460/2019 o závazné stanovisko k záměru opravy a restaurování reprezentačních prostorů Severního a Západního křídla Nového paláce. Součástí žádosti je projektová dokumentace ve stupni pro provedení stavby: „Severní křídlo – oprava reprezentačních prostor“, zpracovaná atelierem SVIŽN s.r.o. z ledna 2019.

Záměr rozsáhlé obnovy reprezentačních prostorů Severního a Západního křídla Nového paláce zahrnuje mj. Španělský sál, Rothmayerův sál, Klínovou chodbu, Sloupovou síň a další přiléhající prostory, včetně technického zázemí. Zásah je především komplexním restaurováním architektury a její umělecké výzdoby, jeho součástí je i výměna rozvodů a prvků technického vybavení. To se zejména týká Prezidentského salonu a jeho vzduchotechniky, která bude provedena kompletně nově. Součástí je i problematická výměna rozměrných vnějších oken v severním průčelí Španělského sálu. Obnovou projdou podlahy; novodobé parkety ve Španělském sále, tzv. vídeňské čtverce, budou nahrazeny novými stejné skladby.

Všechny výměny technického charakteru obecně komplikuje fakt, že nejsou detailně známé trasy rozvodů a instalací - bude je třeba upřesnit ve spolupráci s restaurátory během samotné realizace.

Severní křídlo Nového paláce, jehož se navrhovaný zásah týká, má za sebou složitý stavební vývoj. Stavební aktivity v severozápadní partii areálu Pražského hradu, nyní v místě Španělského sálu či Rudolfovy galerie, pro císařský dvůr Rudolfa II. s velkou pravděpodobností zahájil Giovanni Gargiolli, architekt a od roku 1586 dvorní stavitel původem z Toskánska. V letech 1602 – 1606 nechal císař vybudovat nový sál vysoký asi 8m se stropem

podepřeným dřevěnými sloupy. Na jeho bohaté výzdobě se podíleli italští umělci a štukatéři. Prací se patrně účastnil stavitel a kameník Giovanni Maria Filippi, Giuseppe Sovian a Baptista Guarri. V letech 1609 – 1611 osadil v prostoru dvorní sochař Adrian de Vries monumentální sochy s mytologickou tématikou, jejich podoba však již není známa. V souvislosti s dokončováním prostor byla holandskými mistry působícími u dvora, provedena malířská výzdoba prostoru s perspektivními výhledy.

V letech 1748 – 1750 byl prostor Španělského sálu upraven Kiliánem Ignácem Dientzenhoferem. Vznikl nový krov, sál byl ještě o něco zvýšen a byla probourána malá okna v horní partii. Avšak již v roce 1752 byla podle návrhu císařského architekta Nicolo Pacassiho stavitelem Anselmo Martinem Luragem realizována nová krovová konstrukce, umožňující prezentaci prostoru bez podpěrných sloupů. Byla také provedena nová štuková výzdoba (za účasti uměleckých štukatérských mistrů Odelliho a Palliardiho). Krátce na to v roce 1757 bylo třeba opravit škody po ostřelování Pražského hradu pruským vojskem. V roce 1769 bylo v rámci tereziánské přestavby hradu Severní křídlo rozšířeno k jihu a vznikla tak nynější partie Klínové chodby. V roce 1772 byl potom realizován portikus v dnešní zahradě Na Baště.

Iluzivní malby antických zahrad v nikách jižní stěny v letech 1774 - 1775 namaloval Kryštof Norbert Seckel (Sökl). V roce 1836 opravila malby ve Španělském sále a Rudolfově galerii uměleckořemeslná malířská dílna Josefa Matěje Navrátila, patrně v souvislosti s korunovací Ferdinanda I. V souvislosti s přípravou korunovace Františka Josefa I. byla pořízena nynější výzdoba sálu v letech 1865 – 1868. Provedli ji architekt Ferdinand Kirschner ve spolupráci se sochařem Augustem La Vigne. Výzdoba vedlejší Rudolfovy galerie, kterou navrhli též, však byla realizována podle návrhu slavnějšího vídeňského umělce Heinricha von Ferstela. Výzdoba je složena z odlitků komponovaných a pravděpodobně provedených ve Vídni. Na místě potom byla osazena a periodicky se opakuje. Z důvodu poměrného navýšení váhy stropů byla provedena věšadla, která zlepšují ztužení konstrukcí.

Prvními úpravami ve 20. století byla realizace elektrifikace sálů v roce 1921. Vzápětí však došlo k radikálním zásahům do historické podstaty západního křídla. Došlo ke kompletnímu vybourání renesančních a barokních konstrukcí v interiéru (souhrnně Císařské pečící kuchyně apod.), v podstatě zůstaly pouze obvodové stěny a střecha. Sloupovou síň komponovanou jako „dům v domě“ realizoval 1927 – 1930 architekt Plečnik po Semperově způsobu sloupovým vnitřním pláštěm, který je reminiscencí řeckých chrámů a průrazy propojil I. a II. nádvoří. Vzhledem k silné opozici odborné veřejnosti nakonec odstoupil od uzavření Matyášovi brány. Později vzhledem k sílící kritice byly průchody uzavřeny v roce 1931 prosklenými dveřmi. I přes řadu negativ, i statického charakteru, vznikl monumentální prostor vysoké architektonické a nadčasové hodnoty. Bohužel v roce 1972 - 1976 došlo k realizaci ideového požadavku vládnoucího establishmentu „odstranit gigantičnost a nastolit lidské měřítko“. Původně požadované snížení Sloupové síně architekti podílející se na realizaci dokázali obejít, ostatní úpravy, z nichž asi nejnepříznivější je necitlivě vložené nástupní schodiště do Sloupové síně, provedeny byly.

Otto Rothmayer, přes těžkosti doby po únorovém komunistickém puči, dokázal v letech 1948 – 1956 představy Josipa Plečnika o podobě zbytku prostor dopracovat a realizovat. Jednalo se o vstupní sál za Sloupovou síní, dnes nazývaný Rothmayerův, a úpravu Klínové chodby. Úpravy Obrazárny Pražského hradu architektů Františka Cubra a Josefa Hrubého v letech 1963 – 1964 se více méně intaktních prostorů, které jsou předmětem obnovy, naštěstí nedotkly. Španělský sál prošel významnější obnovou v roce 1976. V roce 1989 proběhla rozsáhlejší restaurátorská obnova Španělského sálu pod zastřešením podniku ŠTUKO. Na ni

navazovalo odkrytí renesančního pásu výzdoby na jižní stěně v roce 1990. Další úpravy měly převážně charakter lokálních oprav a výmalby, s výjimkou statického zajištění opěrného pilíře v severozápadním nároží v roce 1996, které však na interiér nemělo zásadní vliv.

Kancelář prezidenta republiky – Odbor památkové péče žádost posoudil z hlediska zájmů státní památkové péče na ochraně Pražského hradu, který je, včetně jeho areálu, nařízením vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, prohlášen za národní kulturní památku, a stanoví:

Záměr údržby a restaurování interiérů reprezentačních prostorů Severního a Západního křídla Nového paláce Pražského hradu je přípustný za dodržení následujících podmínek:

Zásah, který je třeba typologicky považovat za restaurování architektury a její umělecké výzdoby, bude prováděn za přímé účasti restaurátorů, kteří jsou držiteli příslušných restaurátorských licencí Ministerstva kultury České republiky, na základě schválených restaurátorských záměrů, které předloží s dostatečným předstihem Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky.

Po postavení lešení v dotčené partii reprezentačních prostorů provedou odpovědní restaurátoři společně s dozorem investora Odboru nemovitého majetku Správy Pražského hradu a zástupci Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky podrobnou prohlídku. Při ní budou evidovány a označeny všechny závady (trhliny a jiné poruchy, posuny, zvětralá nebo jinak narušená místa, chybějící či poškozené detaily apod.). Na místě bude dohodnut způsob opravy a konkrétní technologický postup, případně nutné konzultace se specialisty. V případě zjištění závažnějších poruch, které při předběžném průzkumu nebyly detekovány, bude k jejich posouzení přizván statik - specialista na historické konstrukce. Na základě ohledání bude třeba před samotným zahájením nejprve zpracovat upřesněné restaurátorské záměry, které zohlední zjištěnou situaci v plném rozsahu. K doplnění restaurátorských záměrů může logicky vzniknout potřeba provést laboratorní průzkumy.

Vzhledem k základnímu předmětu restaurování interiérů, což je z největší části štuko-sádrová umělecká a sochařská výzdoba (včetně renesančního vlysu na jižní straně a odkryvu obdélného vlysu na straně severní), je tedy třeba, aby práce na tomto úseku zásahu vedl restaurátor držitel **restaurátorské licence Ministerstva kultury ČR ve znění povolení restaurovat sochařská umělecká díla ve štuku a sádře** - obecně sochařská díla. Především je důležité, aby s restaurováním sádro-štukovou umělecké výzdoby měl široké a dlouholeté zkušenosti. Vzhledem k velkému rozsahu prací a relativně omezenému času je zřejmé, že na obnově bude muset spolupracovat několik kvalifikovaných restaurátorů, s kvalitním týmem zkušených pracovníků.

Další neméně důležitou je **restaurátorská licence MK ČR ve znění povolení restaurovat umělý mramor**. Především v Klínové chodbě a Rothmayerově sále tvoří umělé mramory velký podíl ploch. Ojedinělým dílem jsou potom dva monumentální sloupy opatřené umělým mramorem vysoké kvality, které oddělují Rothmayerův sál od Klínové chodby. Restaurování umělých mramorů vzhledem k jejich stavu bude opět vyžadovat zkušený tým pracovníků.

Opravu a obnovu „zlacení“ reprezentačních sálů provedeného převážně tzv. zlatým plátkovým metálem (tedy kompozitem barevných kovů zlatu se ve výsledku podobajících) bude

provádět držitel **restaurátorské licence MK ČR ve znění povolení restaurovat zlacené uměleckořemeslné předměty**.

Restaurování kamenných nepolychromovaných profilací, prvků architektonického členění, povrchů a dlažeb podlah bude provádět restaurátor, který je držitelem **restaurátorské licence MK ČR ve znění povolení restaurovat nepolychromované nefigurální uměleckořemeslná díla z kamene**.

Restaurování (či spíše očištění od prachových depositů) sochy TGM od Jana Štursy bude provádět držitel odpovídající **restaurátorské licence MK ČR s povolením restaurovat nepolychromovaná sochařská umělecká díla v kameni** – toto oprávnění bývá uvedeno obecně v sochařských licencích.

Seckelovy malby průhledů do zahrad v nikách jižní stěny z 18. století bude čistit a konzervovat držitel **restaurátorské licence MK ČR ve znění povolení restaurovat malířská umělecká díla - nástěnné malby a polychromie na uměleckých dílech.** Předpokládáme spolupráci restaurátorů i při odkryvu renesančního vlysu na severní straně Španělského sálu a případných dalších plochách, které budou součástí zásahu, jako např. stěny z patrně 18. století s historickými úpravami omítek v prostoru nad fortnou Pacassiho brány – nyní je v sousedství osazena vzduchotechnika Prezidentského salonku. Pro takové práce lze využít i držitele **restaurátorské licence MK ČR v oboru restaurování štuků a historických omítek**.

Zámečnické práce jsou poměrně zdobné a vysoké uměleckořemeslné kvality. Některé soubory kování byly i zlacené (při posledních opravách galvanicky) – to by mělo být ověřeno v rámci provádění zásahu. K jejich opravě a obnově povrchových úprav je třeba držitele **restaurátorské licence MK ČR pro restaurování uměleckořemeslných děl z obecných kovů** (tedy umělecký kovář a zámečník). Součástí restaurátorských prací budou i prvky podle návrhů architektů Plečnika a Rothmayera. V případě Klínové chodby bude třeba vytvořit podle existující plánové dokumentace kliky ke zlaceným dveřím oddělujícím Širokou chodbu. Tento restaurátorský zásah tedy vyžaduje, aby se zúčastnili zkušení umělečtí zámečníci a pasíři. Ti budou rovněž konervovat obklad stropu Sloupové síně, jejž tvoří měděné velice kvalitně patinované plechy, které bude třeba konzervovat.

V rámci obnovy bude také poměrně velký rozsah obnovy truhlářských prvků. Jejich obnova bude obecně probíhat pod vedením držitele **restaurátorské licence MK ČR pro restaurování uměleckořemeslných truhlářských prací**. To nezahrnuje jen standardní uměleckořemeslné truhlářské práce (okna, dveře), ale i strop Rothmayerova sálu a několikery značně rozměrné dveře, dýhované exotickými dřevy, které bohužel nejsou v nejlepším stavu, v důsledku dlouhodobě nízké vlhkosti vzduchu a využití reprezentačních prostor. Vzhledem k rozsahu prací je zřejmé, že jim bude muset odpovídat i složení restaurátorského týmu jak po stránce odbornosti, tak co do počtu pracovníků.

Vzhledem k různorodosti obsahu a znění povolení k restaurování vydávané MK ČR se mnohdy restaurátorské licence překrývají, v některých případech i oborově. Důraz bude kladen především na praktickou zkušenost konkrétních restaurátorů s restaurováním podobných předmětů.

K restaurování lze obecně konstatovat, že není vhodné, aby tak rozsáhlé práce zastřešoval pouze jeden „generální“ licencovaný restaurátor. Je zřejmé, že vzhledem k termínům realizace a nemalému rozsahu prací je třeba, aby kapacitně a s dostatečným

předstihem byla realizace zabezpečena jak licencovanými restaurátory, tak zvláště dostatečným počtem odborných pracovníků jejich pracovních týmů – ti musí doložit odbornou kvalifikaci též.

Veškeré bourací a deinstalační práce budou probíhat vždy pod přímým a stálým dozorem restaurátorů, zodpovědných za dotčený úsek. Stejně tak potom při zapravení např. tras elektroinstalací bude postupováno výhradně podle instrukcí určených zodpovědným restaurátorem. Jde především o minimalizaci škod na historické matérii a následně o správnou přípravu podkladu pro finální prezentaci restaurovaných prostorů.

Dodavatel v předstihu zpracuje stručný přehled materiálů a technologií, jejichž použití předpokládá při realizaci prací (jádrová omítka, štuk, zdící materiály atd.). Obecně konstatujeme, že se v tomto ohledu bude řídit zjištěnými skutečnostmi, jednak z hlediska kompatibility materiálu, ale i zachování tradičních řemeslných postupů. Tzn. pro opravy historických konstrukcí, budou používány pouze tradiční postupy a materiály – tedy materiály na vápenné bázi, pro povrchové vrstvy sádro – štukové. Záleží na postupu a materiálu určeném restaurátorem. Trasy elektroinstalací či dalšího vybavení budou vyčištěny od všech dožilých a nefunkčních prvků a kabeláže. **Stávající instalační trasy nebudou rozšiřovány, pokud se v rámci realizace výjimečně vyskytne taková potřeba, bude vždy na místě s předstihem projednána s odpovědným restaurátorem a zástupcem Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky.** To se přímo netýká instalací např. v podlahách šatny (soudobá skladba) či Španělského sálu, ale při vedení instalací v podlaze je vyloučeno poškození konstrukčních prvků, např. polštářů.

Z hlediska restaurování interiérů v areálu Pražského hradu jde v rámci plánované obnovy o mimořádný rozsah prací, jak restaurátorského charakteru, tak charakteru obnovy technického vybavení ve značně citlivých a hodnotných interiérech.

Jednotlivé stavební, technické a restaurátorské činnosti se značně prolínají a tomu bude třeba dokonale přizpůsobit harmonogram postupu prací. **Nezbytné je, aby především zohledňoval potřeby a správnou návaznost restaurátorských zásahů, které jsou pro konečný výsledek obnovy Reprezentačních prostorů naprosto prioritní.**

Obecné podmínky realizace:

Lešení

Lešení bude naprosto čisté s nekorodující povrchovou úpravou (tzn. zinkované). Bude založeno s maximálním ohledem na dlažby, podlahy, stavbu a zároveň tak, aby poskytovalo pracovníkům dostatečný prostor pro práci. Rozneseno na kvalitní dřevo (fošny) podložené silnou geotextilií. Kotvení lešení bude velice problematické a je nevyhnutelné jej konzultovat s odpovědnými restaurátory. Nesmí dojít k poškození hodnotných partií stavby. Celá stavba i demontáž lešení a veškerá další manipulace s materiálem bude prováděna s maximální ohleduplností, vylučující riziko poškození povrchů, štukových, kamenných součástí a plastických detailů stavby. Hlavní dodavatel je povinen proškolit firmu, která bude stavbu lešení provádět (musí mít bezpodmínečně zkušenosti s obdobnou komplikovanou stavbou). Proškolení bude stvrzeno zápisem za přítomnosti technického dozoru Správy Pražského hradu.

Restaurování štukových povrchů

Součástí projektové dokumentace je i poměrně podrobně zpracovaný „Předběžný restaurátorský průzkum štukových a kamenných částí Španělského sálu a okolních prostor“, který provedl na místě za použití plošiny restaurátor Doc. Ak. soch. Jiří Novotný v listopadu 2017. Ten považujeme do jisté míry za základní ideový materiál pro celkový návrh a postup restaurování reprezentačních prostor, z kterého mimo jiné vychází základní materiálové a technologické podmínky. Pochopitelně, jak předběžný průzkum uvádí, bude jej třeba doplnit podrobným průzkumem na místě z lešení. Teprve ten poskytne dostatečné možnosti pro doplnění informací, jež ty budou základním podkladem pro zpracování jednotlivých restaurátorských záměrů.

Výjimečně hodnotné štukové vlysy z období manýrismu se v největším rozsahu zachovaly na jižní a severní stěně Španělského sálu, avšak lze je předpokládat i v jiných partiích mladší výzdoby. V roce 1990 byla odkryta partie vlysu na jižní stěně sálu a jednoznačně se potvrdilo správné rozhodnutí tyto renesanční partie výzdoby prezentovat, i když v omezeném rozsahu. **Základním předpokladem restaurátorského zásahu je odkrytí obdobné partie renesančního vlysu na severní stěně.** Nyní jsou renesanční štukové prvky bohužel téměř skryty pod sjednocujícími souvrstvími bílých nátěrů a splývají s ostatní výzdobou z 19. století, což byl nepochybně tehdejší záměr.

Práce budou zaměřeny na odhalení, prezentaci i zhodnocení původní renesanční výzdoby (případně i v ostatních částech výzdoby), kde byly lokálně zjištěny nevhodné nebo degradované zásahy znehodnocující tyto nejhodnotnější prvky. Konečný rozsah lze určit až po doplňkovém celoplošném průzkumu z postaveného lešení.

Obecně budou před snímáním přemaleb všechny plochy (štuková výzdoba, kámen i stropy měděné či dřevěné) plošně vyčištěny s užitím štětců a vysavače. Lokálně bude štuková výzdoba dočišťována párou, zvláště v členitých tvarech. Potom budou mechanicky sejmuty nevhodné a dožilé vrstvy, tak aby se výzdoba stala čitelnější. Následně budou provedeny plastické retuše drobných poškození a závad sádrových povrchů. Retuše bývají v těchto případech prováděny na předem připravený podklad materiály na sádrovém základě, které jsou modifikovány např. vápencovou moučkou, křídou a přísadami upravujícími vlastnosti.

Sejmutí specifických druhotných povrchových úprav, které znečitelňují výzdobu, bude použito obkladů a mechanických postupů. Doporučujeme použití osvědčené buničiny či textilního nosiče a podle charakteru odolných vrstev i chemicky aktivních látek jako např. hydrogenuhličitanu, rozpouštědel, atd. Pro některé vhodné plochy lze použít odpaření přes textilní obklad parním čističem nebo žehličkou (např. jedná-li se latexy apod.).

K lokálnímu zpevnění může být použito silikátových, organokřemičitanových, pryskyřičných přírodních či umělých akrylátových materiálů - jak na rozpouštědlové bázi, tak na bázi disperzí. Postup určí restaurátor na základě svých odborných zkušeností.

Při probíhajících pracích může nastat potřeba mechanického kotvení uvolněných štukových partií. Kotvení bude prováděno pomocí nekorozivních kovových, laminátových či dřevěných čepů, ale také injektáží a pomocným prolepením s užitím vhodných umělých pryskyřic.

Ke konsolidaci a úpravě savosti štukových povrchů je možno využít materiálů na bázi fermeže, klihu, kaseinu, škrobu či vhodných pryskyřic. Nevylučujeme však zcela, s ohledem na možná zjištění, ani disperzní akrylátové materiály.

Pro obnovu výmalby štukových ploch a plastické dekorativní výzdoby lze využít materiálů tradičních. Jako pojivo základových a vrchních vrstev lze užít klihových a kaseinových pojidel – tento postup je jednoznačně preferován. Případně, či lokálně, lze zvážit i použití řady akrylátových disperzních pojidel, která se v restaurátorské praxi osvědčila (např. Primal, hydroxypropylcelulozy Klucel apod.). Jako plnivo kromě vhodných pigmentů je vhodné např. křída nebo kaolinu.

Pro umělé mramory platí základní suché jemné čištění, po kterém bude třeba vyzkoušet technologický postup dalšího čištění. To bývá s přihlédnutím k přirozené krakeláži materiálu poněkud problematické. Zatečená místa bud třeba čistit párou a především obklady buničinou, všechny postupy je třeba předem zkoušet na vzorcích. Pravděpodobně bude prováděná povrchová oprava směřovat k mechanickému přebroušení jemnými brusivy (hrubosti okolo P 1000). Současně proběhnou injektáže a tmelení klihovým či fermežovým tmelem dle zvolené technologie s jemným zabroušením povrchů. Finalizace neboli brus „pod lesk“ bude proveden brusivem s jemnou zrnitostí (postupně okolo hrubosti P3000). Potom bude povrch mechanicky doleštěn. Finální úprava je prováděny vhodnými vosky, případně voskovopryskyřičnou emulzí. Povrch bude opět rozleštěn (auto leštičkami, flanelem apod.).

Postup u ostatních historických omítek, mimo uvedené sádro-štukové povrchy, zahrnuje suché očištění a vyspravení povrchů historických omítek (barokní, renesanční apod.) podle podmínek uvedených níže (vápenné materiály), bude povrch omítkových ploch barevně sjednocen. I pro omítkové plochy považujeme za vhodné kombinovat postupy suchého i mokrého čištění – podle typu omítkové plochy. Pro čištění a dočišťování historických omítek bude také použito těsta, případně se sodou či „wish up“ a „wall master“ houby (ty budou využity i při dočištění sádro - štukové výzdoby). Předpokládáme provedení finální úpravy ve vícevrstvých lazurách vápenným mlékem, které nejlépe umožňuje kvalitní zcelení povrchů. Barevnost bude v zásadě vycházet z výsledků průzkumu. Na závěr, pokud by bylo třeba, je možné povrch malby opatřit fixačním nástřikem hydroxypropylcelulozy 1%, případně Primalu vhodné koncentrace.

Zlacení štukové výzdoby

Oprava a obnova „zlacení“ reprezentačních sálů vychází nyní ze zjištění, že je provedena převážně tzv. zlatým plátkovým metálem (tedy kompozitem barevných kovů zlatu se ve výsledku podobajících). K retuším a rekonstrukcím zlacení tedy navrhujeme použít jako adhezní vrstvu „mixtion“, fermež, a pokud budou potvrzeny výsledky provedeného sondážního průzkumu, je možné opět uvažovat o užití plátků „metalu“ správného odstínu v provedení na mat i na lesk.

K čištění stávajících „zlacených povrchů“ bude použito rozpouštědel - např. benzínu, lihu, s ohledem na starší konzervační úpravy povrchů. Plastické retuše drobných poškození a závad v tvarosloví budou provedeny v rámci konzervace štukové výzdoby. Savost podkladu pro zlacení byla historicky upravována materiály na bázi škrobu, klihu, kaseinu nebo fermeží,

damarou či šelakovou pryskyřicí. Při pozdějších opravách lze předpokládat i disperzní akrylátové materiály.

Předmětem restaurování je i řada dalších prvků výzdoby, převážně dřevěných, jako jsou sloupky zábradlí v Klínové chodbě, či růžice v Rothmayerově sále. Definitivní postup určí odpovědný restaurátor po doplnění průzkumů a zkoušek v rámci restaurátorského záměru.

Čištění kamenných povrchů

Před zahájením mokrých technologických procesů budou nejprve odstraněny uvolněné nečistoty či sedimenty. Povrchy budou komplexně zbaveny prachových částic, pavučin apod. vysátím za pomoci vysavače a měkkých kartáčkových hubic. Kartáčky musí být nové, aby nedošlo k poškození povrchů. Teprve potom bude celý povrch zdiva šetrně omyt čistou vodou a především parním čističem (ideálně teplou vodou v kombinaci s párou). Lze používat vhodné detergenty, kamenická mýdla (nejlepší je klasické mýdlo s jelenem, saponáty apod.). Povrch musí být dokonale vymyt a zbaven všech depozitů použitých prostředků. Přebytečná voda při čištění vodou a párou musí být důsledně odsávána houbami. Ochránit je třeba všechny povrchy, které by mohla voda kontaminovat či poškodit.

Pro naměkčení nečistot je vhodné použití buničinových obkladů, s použitím destilované vody (např. Arbocel BC200, buničina musí být vždy bez obsahu chemických látek – např. protipožárních, nejvhodnější je lékařská). Používat lze mýdlovou, čpavkovou, octovou vodu či vodný roztok hydrogenuhličitanu amonného, ale je třeba dodržovat technologické postupy a obecně spíše nižší koncentraci účinných látek a v závislosti na druhu kamene. Pro ztmavlé plochy kamene se osvědčilo právě použití buničiny a vodný roztok hydrogenuhličitanu amonného (např. fa. Dorapis). Ideální je pokrytí větší plochy najednou a případně ještě zakrytí mikrotenovou folií – na prodloužení účinné doby působení. Následně je třeba plochu velice pečlivě umýt vodou a zbavit ji pozůstatků hydrogenuhličitanu amonného. To je možné kombinovat s ostatními postupy i mechanickým čištěním naměkčených krust. Zábal s buničinou bude třeba bezpochyby několikrát opakovat. Zpravidla dobrého výsledku lze dosáhnout po třech cyklech zábalů. Vždy budou provedeny testy před plošným použitím. Postup je třeba přizpůsobit stavu povrchů a správnému technologickému postupu. Samozřejmě vhodným způsobem je i namíchání mýdlové emulze s výše uvedenými příměsemi. Zvolený finální postup se odvine od provedených zkoušek.

Čištění povrchu kamene bude prováděno také mechanickou cestou (povrch bude čištěn měkkými kartáči; krusty nečistot budou odstraňovány brusnými kamenickými houbičkami, brusným rounem, skalpelem atd.), avšak šetrně, bez zásahu do vlastního povrchu kamene. Mechanické čištění musí být kombinováno s mokrou cestou (v podstatě broušení pod vodou – což zamezuje příliš invazivnímu zásahu).

Pro mramorové leštěné podlahy předpokládáme použití obvyklého postupu i s využitím strojního mytí. To bude provedeno po dokončení restaurování stěn a klenby. Postup bude upřesněn, ale předpokládáme opatrný citlivý přístup bez hrubšího přebrušování. Ve finále bude podlaha vyleštěna a zakonzervována vhodným prostředkem na bázi vosků.

Kamenické práce

Vzhledem ke stavu předmětů a k charakteru zásahu, nepředpokládáme zásadní poruchy kamene ani prvků. V některých případech mohou být provedeny jen lokální drobnější kamenické doplňky. Ty lze provést vhodnými tmely (na klihové, polyesterové či epoxidové bázi – dle typu kamene), případně přesnou vložkou vlepením na epoxidové lepidlo (např. Akemi). Podmínkou je minimalizace kontaktního spoje. Také lze kombinovat lokální tmelové a kamenické doplňky. Vyjma čištění předpokládáme, že největším rozsahem tohoto zásahu bude výměna spárování.

Z výplní spár bude porušená a nesoudržná malta opatrně odstraněna do potřebné hloubky (max. 20 mm tak), aby nebyla porušena hrana desky nebo profilu. Potom budou spáry vymyty vodou (střičkou apod.), aby byl odstraněn všechen jemný prach a případné nečistoty. V některých případech mohou být spáry provedeny na olovo, ty většinou žádné úpravy nepotřebují. Případně budou utemovány či doplněny novým olovem. U nosných prvků je třeba dbát na rovnoměrné temování, aby se zatížení nepřenášelo na vnější hranu (mohla by se časem zatížením poškodit).

Pro zpevňování případně narušeného kamene budou podle druhu používány organokřemičité přípravky. K vytvoření křemičitého gelu dochází uvnitř pórového systému reakcí s vlhkostí, obsaženou v materiálu, póry zůstávají volné a difuzní odpor povrchové vrstvy se zvýší jen nepatrně (materiál může „dýchat“), nezadržuje v ošetřeném materiálu vlhkost. Proces by měl být prováděn maximálně ve dvou cyklech (nebo podle nasákavosti a stavu kamene). Přípravky by měly být hydrofilní (bez hydrofobizačního účinku). Přednost bude dána přípravkům, se kterými je restaurátor zvyklý pracovat, pokud to ovšem bude osvědčený materiál, který byl úspěšně použit na území Pražského hradu nebo prošel testování ÚTAM AV ČR dle zadání Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky (Porosil Z, RZ; Funcosil; Imesta; Wacker).

Obecný standard pro vápenné materiály, omítky, štuky, tmely a spárování

Základním materiálovým požadavkem je použití materiálů na vápenné bázi. Tím je míněna oblast štukatérských i kamenických prací, ale požadujeme tuto premisu akceptovat i v případě možných zednických prací. Pochopitelně skladby novodobě vkládaných konstrukcí se budou držet podmínek určených projektovou dokumentací, ale ostatní zásahy v kontaktu s historickým zdivem budou dodržovat tyto obecné podmínky. V případě zásahu do původního zdiva – pokud je třeba přizdívky, keramického obkladu apod. bude vždy historické zdivo separováno vápennou omítkou od moderních materiálů (např. izolace, betonu, stěrek atd.) a to i v úrovních pod podlahou. Pokud by technická instalace měla zasáhnout do historického zdiva, bude tato situace řešena přizdívkou cihelnou či pórobetonovou (do přizdívky lze kotvit či umístit nové instalace). Tam kde původně bylo např. spárování provedeno cementovou zálivkou, která se osvědčila, bude postup dodržen. V pohledových plochách sálů, jak je uvedeno výše, budou využity pouze původní trasy a existující pozice.

Materiál používaný pro omítky, zazdívky, spárování a ložné plochy bude vápenná. Preferovány jsou materiály míchané na stavbě z kvalitního hydraulického pojiva (např. Vápenka Mokrá, VAPO, Otterbain Calcidur NHL2, Bayosan HR 811450, tedy v tzv. „české úpravě“ aj.) – nebo našlehanou kaši z vápenného hydrátu (hydroxid vápenatý $Ca(OH)_2$). Ideální je uleželé kašové vápno dobré kvality a stáří (např. prodej uleželého vápna Velké Bílovice) a další osvědčená a vyzkoušená pojiva (např. ověřená vápna naložená v jamách či sudech atd.).

Vhodné jsou i kombinace vzdušných a hydraulických vápen, které jsou na trhu celkem dostupné. Použití hydraulických příměsí je povoleno, ale příměs musí tvořit 1 až max. 8% (z celku) a to v případě jednodruhového základního pojiva (např. Mokrá jako hlavní pojivo + 4 - 5% bílého cementu). Šedý portlandský cement je zcela vyloučen (především z důvodu nevhodné barevnosti základu malty před samotným probarvováním, ale také z důvodu, že opuky či pískovce s ním negativně reagují a degradují v kontaktních plochách). V případě potřeby (specifického požadavku) lze použít i tzv. římské vápno (někdy označované jako románský cement) a to jako samostatné pojivo. Používat lze samozřejmě i další typy přírodního hydraulického vápna (NHL) ovšem bez příměsi slínků (tzn. Portlandský cement). Protože jde o zásahy v interiéru, je požadavek na vyšší pevnost malt minimální. Od toho se bude odvíjet i konečné složení tmelů a malt. Všechny složky v případě pochyb budou konzultovány s vybraným technologem a případně i s chemikem, kteří vyloučí možné pochybení a pomohou s optimalizací směsi. Pro injektáže případně odloučených ploch či trhlin bude použit vhodný materiál na vápenné bázi s odpovídajícím plnivem (mramorová moučka, opukový prach, čistý křemičitý prach a případně siloxan pro zvýšení zatékavosti). Lze ovšem použít i jiné osvědčené výrobky (např. VAPO injekt).

Pracovníci budou dbát na pečlivé promíchání pojiva a plniva před použitím (čím déle, tím lépe). Rozdělané množství malty bude důsledně zpracováno najednou, protože z technologického hlediska není přijatelné, aby zavadlá malta byla znovu rozmíchávána. Malty budou s dostatečným předstihem vyvzorkovány a předloženy ke schválení zástupcům Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky. Mimo jiné bude i doloženo, kdy a kde byly navržené maltové směsi použity.

Zrnitost plniva směsi se bude řídit tloušťkou vrstvy, velikostí spáry a také tím, zda se jedná o jádro či svrchní (kontaktní) vrstvu. V zásadě zrnitost písků či kameniva bude dosahovat až cca. 50% velikosti tloušťky či šířky spáry nebo je třeba provést s technologickou důsledností více vrstev s dodržením technologické pauzy. Velmi důležité je, aby zrnitost použitého písku byla stejnoměrná od nejmenší frakce po největší (každá složka zrnitosti je rovnoměrně zastoupena, včetně prachových součástí. Pokud písek obsahuje jílové součásti, je třeba laboratorně doložit, že jsou stabilní (nebobtnají, nejsou hygroskopické a případně mají pozitivní hydraulické vlastnosti). Je možno plnivo míchat i uměle či doplňovat plnivo přírodní, které vyhovuje podmínkám. Také je třeba, aby v plnivu byla stejně zastoupena složka ostrá a oblá (oblázky i drcené ostré prvky), často tyto parametry splňují říční písky. Pokud tomu tak není, je třeba mísit písky kopané s říčními (obsah jílových částí ve směsi nesmí nepřesahovat 5%), ale za výše uvedených podmínek. Je třeba doložit ložisko písků (např. Sázavské písky, Tasovice, Borek - náplavka Lahovice, Střeleč).

Malty budou podle potřeby probarvovány vhodnými pigmenty – to platí i pro tmely a štuky. Není vhodné provádět patinaci spár pouze povrchově, již samotná malta by měla mít vhodný odstín (ne třeba ještě výsledný, ale dle zkušenosti aspoň střední probarvení), který vytvoří vhodný základ pro dokončení povrchu. Spáry dlažby a v architektonických prvcích by měly spolu s kamenem z hlediska barevnosti tvořit celek, který nebude rastrován výrazně světlejšími liniemi. Vhodné pigmenty je třeba rozetřít ve vodě aspoň den před použitím. Barevnost malty kde jsou použity takto připravené pigmenty, bývá stabilnější a lépe vyzrává. Barevnost spárovací malty se pochopitelně musí přizpůsobit spárované partii zdiva s ohledem na barevnost dotčené plochy.

Restaurování a oprava zámečnických prací

Předmětem restaurování v rámci obnovy reprezentačních prostor je řada různorodých kovářských, zámečnických a pasířských děl. Mimo vysloveně umělecká či uměleckořemeslná díla je to nemalý rozsah obvyklého mosazného a bronzového kování a prvků. Přístup k jejich konzervaci je však v základu stejný. Významné prvky budou předmětem doplnění průzkumu a navržení vhodného postupu jejich obnovy a ošetření. Běžnější prvky budou ovšem v návrhu technologického postupu v rámci restaurátorského záměru zahrnuty též.

Předpokládáme, že pokud budou odstraňovány nátěry, nebude v žádném případě používáno odstraňovačů na kyselé či zásadité bázi. Soudobé nátěry či korozi lze odstranit buď mechanicky, nebo také opatrným opálením. Využít lze k odstranění nátěrů prostředky na bázi rozpouštědel, jež se při pracích v areálu Pražského hradu dobře osvědčily (např. Chemsearch Chemstrip, Colorlak P 05, P07, P 08, Barvy Laky P 8512 případně 8513, a další, např. na bázi dichlormethanu). Korozní produkty budou pasivovány, např. prostředky na tanátové bázi – záleží na prezentaci dotčeného prvku. Některé prvky navrhl Otto Rothmayer v režném kovu a bude třeba navrhnout způsob trvalého ošetření.

Mosazné prvky (např. kliky, olivy, závěsy), budou opraveny, zbaveny případných starých nátěrů, oxidů a citlivě vyleštěny do vysokého lesku. Pokud bude třeba kování doplnit, tak pouze kvalitním odlitkem z mosazi (např. slévárna Nosek, která disponuje vzory typickými pro Pražský hrad).

Detailní postup bude určen během provádění zásahu a na základě upřesněného restaurátorského záměru, který v předstihu definuje způsob konzervace a obnovy.

Restaurování maleb

Iluzivní malby průhledů do zahrad v nikách jižní stěny v letech 1774 - 1775 namaloval Kryštof Norbert Seckel (Sökl). Za dobu své existence prošly řadou úprav. Lze předpokládat obvyklé znečištění provozem, ale po vizuálním ohledání nelze konstatovat nějaká zásadní poškození. Způsob restaurování v dřívějších obdobích není detailně znám (i vzhledem k obvyklé strohosti starších restaurátorských zpráv). Restaurátor zpracuje po ohledání standardní restaurátorský záměr.

Předpokládáme, že účast restaurátora bude zahrnovat i čištění a úpravy renesančních vlysů, ať jižního (již prezentovaného), tak severního (nově odkrývaného v rámci obnovy reprezentačních prostor) – ve spolupráci s restaurátorem provádějícím opravu štuko – sádrové výzdoby.

Základní standard postupu při restaurování:

1. Fotodokumentace před a v průběhu restaurování (nejlépe signifikantních partií)
2. Optický průzkum, zkoušky čištění
3. Mechanické snímání druhotných přemaleb
4. Injektáž uvolněných omítkových vrstev
5. Zpevnění degradovaných omítkových vrstev
6. Snímání povrchových nečistot

7. Úprava nebo odstranění nevhodných tmelů, přemaleb a retuší
8. Povrchová fixáž barevné vrstvy
9. Tmelení defektů v podkladové a barevné vrstvě
10. Barevná retuš
11. Závěrečná povrchová fixáž

Truhlářské práce a restaurování

Restaurátor po detailním ohledání zpracuje restaurátorský záměr. Ten zahrne vysoce kvalitní uměleckořemeslná díla (umělecky řešené dýhované dveře, strop Rothmayerova sálu atd.), ale i standardní truhlářské opravy oken, dveří, obložení schodů, nových parketových podlah. Přesto, že jde v některých případech o relativně standardní řemeslné práce, považujeme za nutné, aby restaurátor měl i nad těmito pracemi supervizi a zajišťoval odborný dozor prací a jejich provedení. Obnovou projdou podlahy, např. novodobé parkety ve Španělském sále, tzv. vídeňské čtverce, budou nahrazeny novými.

Součástí zásahu je i problematická výměna rozměrných vnějších oken v severním průčelí Španělského sálu. Nynější stav, přinejmenším části oken, není vůbec ideální. Některá jsou zkroucená či sesedlá. Z památkového hlediska by bylo nejvhodnější nahradit jen ta zcela nevyhovující, ale z hlediska komplexnosti zásahu, není takový postup systematický a převládá technický názor je posuzovat jako nevyhovující nebo na zcela funkční v plném rozsahu. Pokud bude skutečně po vyhodnocení restaurátorem rozhodnuto o kompletní výměně - protože jde patrně o okna z poloviny 19. století, měl by být aspoň jeden vzorek zachován v depozitářích Pražského hradu. Jedno okno by potom bylo vhodné poskytnout Centru stavitelského dědictví Plasy, které patří pod Národní technické muzeum.

Nicméně vzhledem ke stávajícím zkušenostem se standardy českého stavebnictví a platným technickým normám, lze objektivně vyjádřit pochyby, zda je vůbec možné získat kvalitní materiál pro realizaci tak rozměrných oken. Je zřejmé, že je požadováváno dřevo rovnovlákenné, pomalu rostlé (tedy větší nadmořská výška), dobře vybrané (z hlediska letokruhů, jejich hustoty a navíc by mělo jít o zimní těžbu) a pomalu přirozeně vysušené. Tedy mluvíme o dřevu, které leží již 5-10 let na skladě u velmi předvídavého truhláře (a přesto to byl ještě nedávno standard). Je v podstatě jedno, zda je uvažováno měkké či tvrdé dřevo. V tomto ohledu se tudíž naskýtají mnohé důvody zvažovat repasi oken stávajících, u kterých přes jejich zřejmé nedostatky je možno předpokládat již dostatečnou trvanlivost. Ať půjde o repasi či okna nová, doporučujeme zvážit konstrukční úpravy, které by zvýšily stabilitu křídel (např. zvýšení počtu pantů apod.), případně i rámů. Podstatné je dořešení jejich zajištění kovanými háky, nikoliv tak, jak je aretace v otevřeném stavu provedena nyní. Těsnění bude doplněno do vnitřních křídel jako vlepené.

Pro repasi truhlářských prvků doporučujeme odstranění stávajících nátěrů odstraňovači nátěrů na bázi rozpouštědel (např. Chemsearch Chemstrip, Colorlak P 05, 07, 08, Barvy Laky P 8512 a jiné na bázi dichlormethanu apod.). Opalování nátěrů plamenem či horkovzdušnou pistolí nevylučujeme, ale je možné jen se zvýšenou opatrností. Vzhledem k nízké teplotě vzplanutí dřeva (mezi 330-470° C) je třeba zvláště u profilovaných partií postupovat tak, aby bylo vyloučeno spálení jemných hran profilů lišt výplní a klapaček.

Pro povrchové úpravy všech dveří a oken budou v souladu s platným závazným památkovým stanoviskem ze dne 16. června 2016 k systematické údržbě oken a dveří (SPH 1467/2016) zvoleny vhodné nátěrové systémy.

Pro plné nové bílé nátěry budou použity olejové fermežové barvy (tedy např. Ottosson Linoljefärg či Barvy Laky Teluria O2025). Přesný odstín bude definitivně určen ve spolupráci s odpovědným restaurátorem, případně se zhotovitelem, na základě předložených vzorků.

Pro napouštění oken prezentovaných „ve dřevu“ doporučujeme vhodných kvalitních olejů. Je možno použít např. belgické oleje Woodprotector CIRANOVA, Borma Decking Oil (Danish Oil), Bona Deck Oil, oleje Osmo, případně i jiné s odpovídající kvalitou a dobrou referencí. Definitivní určení materiálu musí vycházet z technologických konzultací i záruk poskytovaných výrobcem. Povrch dřeva doporučujeme po vyschnutí olejů zavoskovat (opět v souladu s technologickým postupem výrobce). Tytéž oleje doporučujeme použít pro dřevěné podlahy a vlýskové čtverce. SPH má k dispozici i stroj pro údržbu takto ošetřených podlah. Napouštění olejem také umožňuje snadnější i levnější údržbu než podlahy lakované.

Závěrečná ustanovení

Projektová dokumentace byla zpracována podle aktuálních znalostí projektanta ve spolupráci s technickými pracovníky Správy Pražského hradu. Přesto v mnoha případech bude možno až během realizace upřesnit stávající trasy a způsob provedení. **Z důvodu vyloučení poškození historických povrchů a konstrukcí požadujeme vždy projednání příslušného kroku realizace s dostatečným předstihem a za účasti odpovědného restaurátora.** V mnoha případech vedou stávající trasy přímo štukovou výzdobou, a tudíž její otevření bude vždy probíhat ve spolupráci s restaurátorem.

Restaurátoři zpracují závěrečné zprávy ve standardním provedení a provedou standardní fotodokumentaci stavu před opravou, v průběhu opravy a po opravě. Fotografie ve zprávě budou dobře popsány a lokalizovány. Odevzdány budou SPH všechny snímky na DVD – tyto není třeba popisovat či lokalizovat. Pro hlavní restaurátorskou zprávu budou vybrána reprezentativní místa v rozsahu etapy (např. fotky lokalizované i v plánové dokumentaci), která budou dokumentována před zahájením prací, v průběhu prací např. po dočištění či po spárování a na závěr prací. Důležité je zachovat fotografický záběr partie (tzn. dokumentovat totéž místo ze stejného úhlu) a zdokumentovat na něm postupný průběh postupu prací. Technologické detaily by měly být součástí. Lešení umožní i pořízení profesionální fotodokumentace architektonických a sochařských detailů pro fototéku Pražského hradu. Zhotovitel je povinen umožnit fotografovi určenému Správou Pražského hradu přístup na lešení a po nejnutnější dobu jej neomezovat v práci.

Práce budou probíhat pod dohledem pracovníků Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky, kteří budou s dostatečným předstihem informováni o veškerých změnách v postupu opravy. Všechny materiály a technologické postupy musí být odpovědnými zástupci schváleny (aspoň zápisem do stavebního deníku). Detaily postupu a technologií budou upřesňovány na místě, stejně jako používané materiály.

Nové výrobky určuje detailně PD, ale všechny kroky technologického postupu, koncové prvky, předměty vybavení i restaurované předměty budou fyzicky na stavbě

vyvzorkovány. V případě, že rozměrné předměty budou v restaurátorské dílně a převoz je ohrožuje, budou vzorky schvalovány tam.

Vzhledem k charakteru reprezentačních prostor doporučujeme práce realizovat v letní sezóně (jaro – podzim), která umožní dostatečné větrání prostor. Součástí prací je řada mokrých procesů a povrchy výzdoby jsou hygroskopické nebo např. mohou negativně reagovat se zvýšenou vzdušnou vlhkostí (patinovaná měď stropu Sloupové síně).

Toto závazné stanovisko obecně doplňuje projektovou dokumentaci projekčního atelieru SVIŽN s.r.o. a je nedílnou součástí podmínek výběrového řízení. Pro jednotlivé doplněné restaurátorské záměry, zpracované na základě ohledaní na místě, budou vydána samostatná rozhodnutí Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky.

Odůvodnění:

Podle § 11 odst. 3 zákona o státní památkové péči vydávají příslušné orgány, v daném případě stavební úřady, svá rozhodnutí, jimiž mohou být dotčeny zájmy státní památkové péče, a jde-li o národní kulturní památky, jen na základě závazného stanoviska. Příslušným k vydání tohoto stanoviska v případě Pražského hradu je na základě vládního nařízení č. 55/1954 Sb. Kancelář prezidenta republiky. Podle § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči je závazné stanovisko ve věci, o které je příslušný rozhodovat stavební úřad, úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem.

Správa Pražského hradu, příspěvková organizace, příslušná hospodařit s majetkem tvořícím areál Pražského hradu, předložila podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. žádost č. j.: SPH 460/2019 o závazné stanovisko k záměru opravy a restaurování reprezentačních prostor Severního a Západního křídla Nového paláce. Součástí žádosti je projektová dokumentace ve stupni pro provedení stavby: „Severní křídlo – oprava reprezentačních prostor“ zpracovaná atelierem SVIŽN s.r.o. z ledna 2019.

Kancelář prezidenta republiky při posouzení žádosti a stanovení požadavků uvedených ve výroku tohoto stanoviska vycházela ze systematického sledování stavu reprezentačních prostorů Severního a Západního křídla Nového paláce. Zástupci Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky a správy objektu Správy Pražského hradu navrhli partie interiéru, které vyžadují údržbu. Dále stanovisko zohledňuje mnohaleté zkušenosti s restaurováním jednotlivých partií Pražského hradu a jednoznačnou potřebu pravidelné údržby interiérů využívaných pro státní návštěvy.

Základní materiálové a technologické podmínky určené tímto závazným stanoviskem vychází ze standardních a tradičních technologických požadavků památkové péče obvyklých pro realizaci restaurování architektury a umělecké výzdoby významného historického objektu, na které je v chráněném areálu Pražského hradu třeba klást zvláštní důraz. Ze stejných důvodů je třeba trvat na tom, že samotnou realizaci mohou provádět pouze dostatečně zkušení restaurátoři a řemeslníci s odbornou praxi v rámci oboru památkové obnovy historických objektů. Podmínky restaurování reprezentačních prostor Pražského hradu vyžadují významně vyšší odborný standard než obvyklá památková obnova.

Toto závazné stanovisko vychází z § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., podle něhož v závazném stanovisku orgán státní památkové péče vyjádří, zda práce uvedené v žádosti o závazné stanovisko jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné, a stanoví základní podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést; základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.

Poučení:

Proti tomuto závaznému stanovisku se nelze samostatně odvolat. Takové odvolání lze podat až proti rozhodnutí, které bude na základě závazného stanoviska vydáno.

Vyřizují:
Telefon:

ředitel
Odbor památkové péče
Kancelář prezidenta republiky